Coll de Muset i coll de Mosset

Un embolic en la de toponímia montserratina està en l'ús de dos termes, que tenen una fonia similar, per identificar dos colls que es troben en dos serrats propers.

En el mapa cartogràfic de *Ramon de Semir* de 1949 *anomena coll de Muset* el coll que hi ha al peu de *l'agulla Ajaguda* en l'indret on des del camí dels Francesos es pot baixa al *torrent del Migdia*. En el llibre *Montserrat pam a pam*, en *Josep Barberà,* definí una secció dins de la muntanya de Montserrat anomenada *Muset* i que tenia com a referència el coll del mateix nom situat al peu de l'agulla l'*Ajaguda* en la serra que porta des d'aquest coll al C*amell de Sant Jeroni* i que antigament, César August Torras, en la seva clàssica referència *"Ascensió al Montgrós de Montserrat" La Renaixensa* any 1 tomo I nº 5 15 març 1880 pàg 193-202, havia identificat aquest indret com a coll de *Muset.* A partir d'aquestes descripcions en moltes guies parlen de l'agulla esmentada com *l'Ajaguda de coll de Muset.* A més, en el manuscrit preparatori del seu llibre, en *Josep Barberà,* esmenta explícitament que el nom de *Muset* és una derivació del francés *Mousset*. I que aquest coll s'havia dedicat en honor a l'hispanista del segle XIX, *Albert Mousset*. Aquest coll en la cartografia de l'editorial Alpina es anomenat *coll de l'Ajaguda o del Bassal dels Gats.*

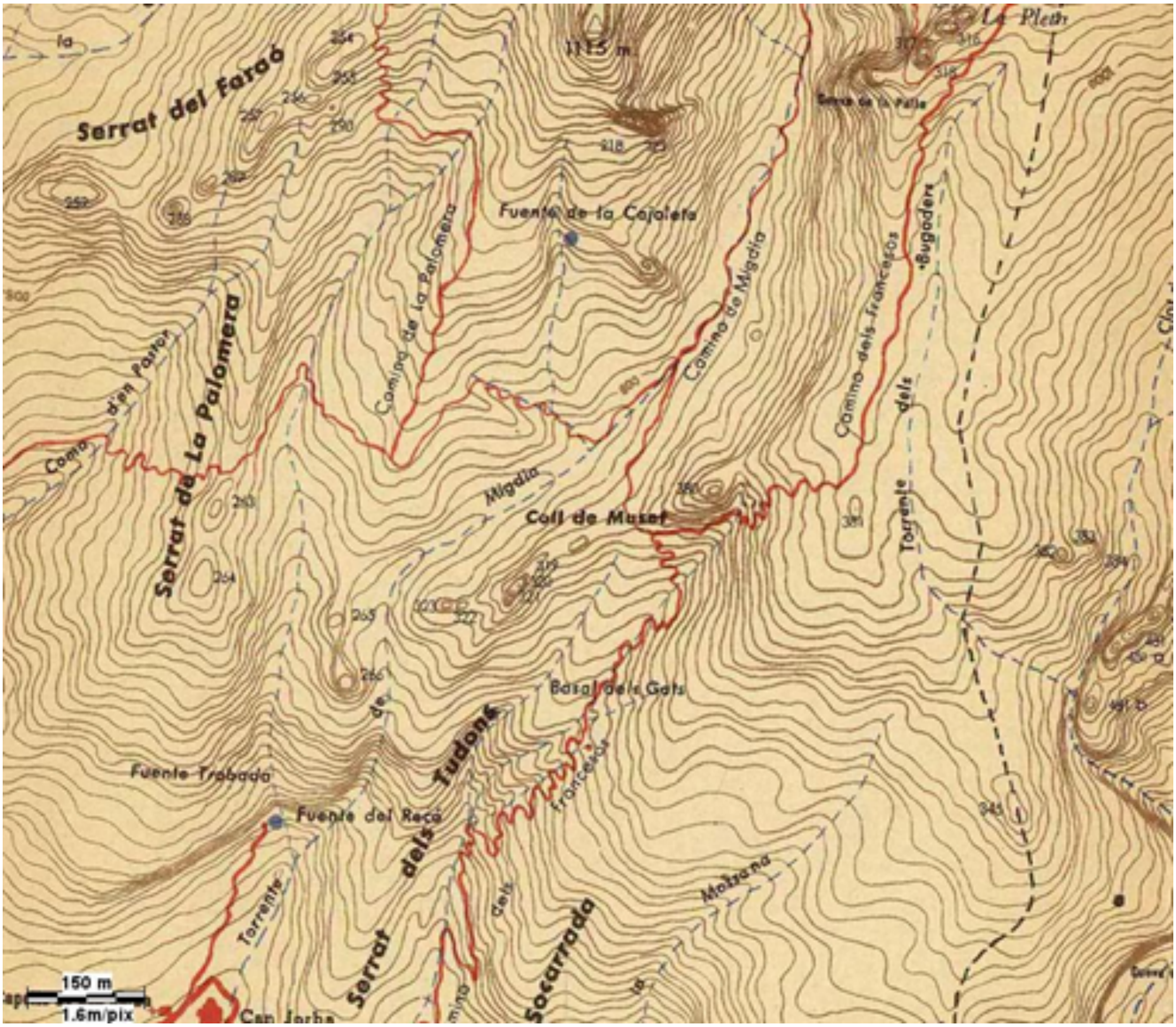

Coll de Muset. Mapa de Ramon de Semir 1949

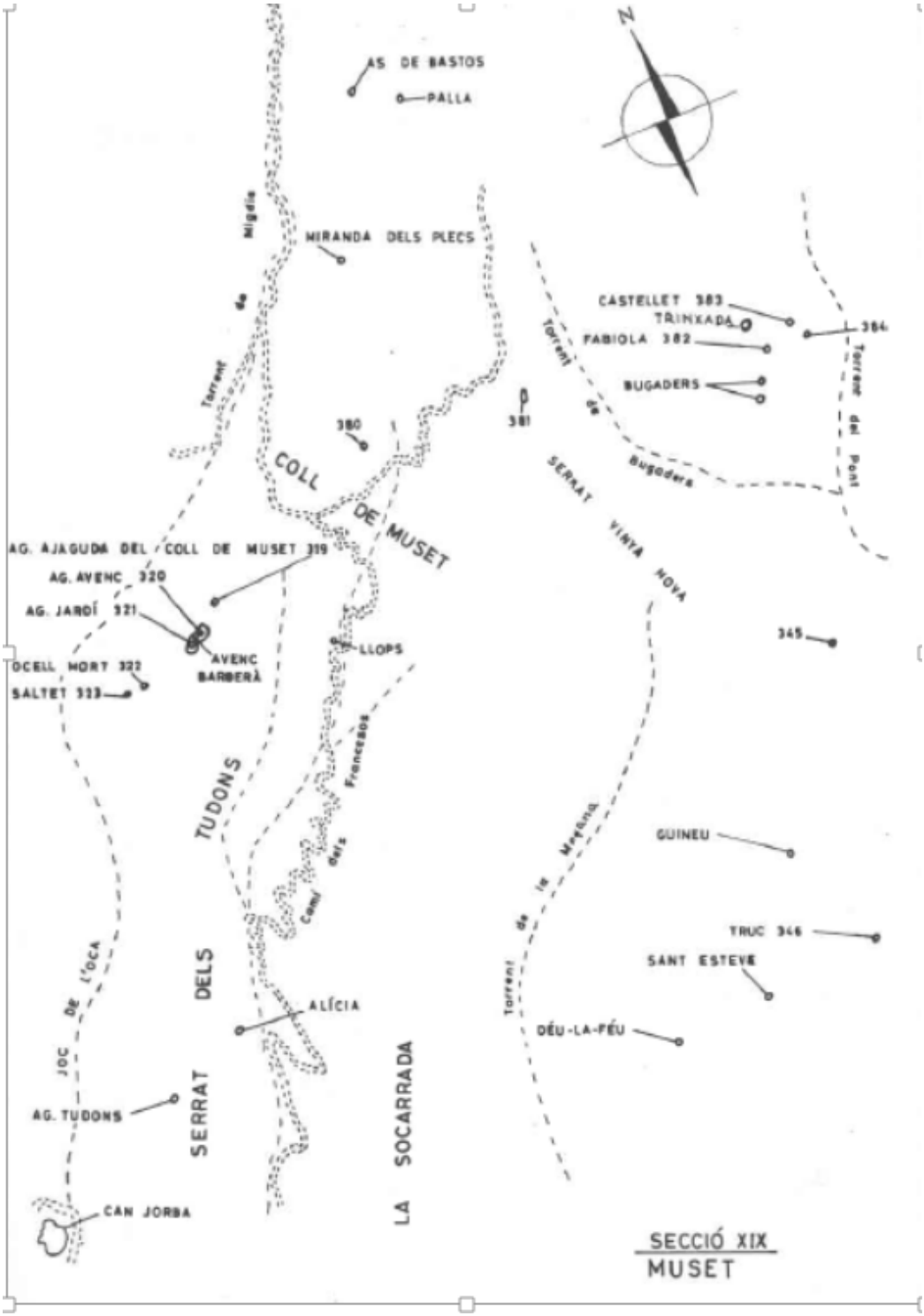

Coll de Muset. Mapa de Josep Barberà a Montserrat pam a pam (1977)

La confusió es dona quan a pocs centenars de metres de l'anterior coll n'hi ha un altre identificat amb un nom semblant. Es tracta del *coll del Mosset* que es troba entre el *serrat de la Palomera* i el *serrat del Faraó.* Indret que hi porta el camí del *Cabrit* en el seu trànsit cap al *torrent del Migdia* des de les proximitats de la *cova*

de l'Arcada i la Proa.

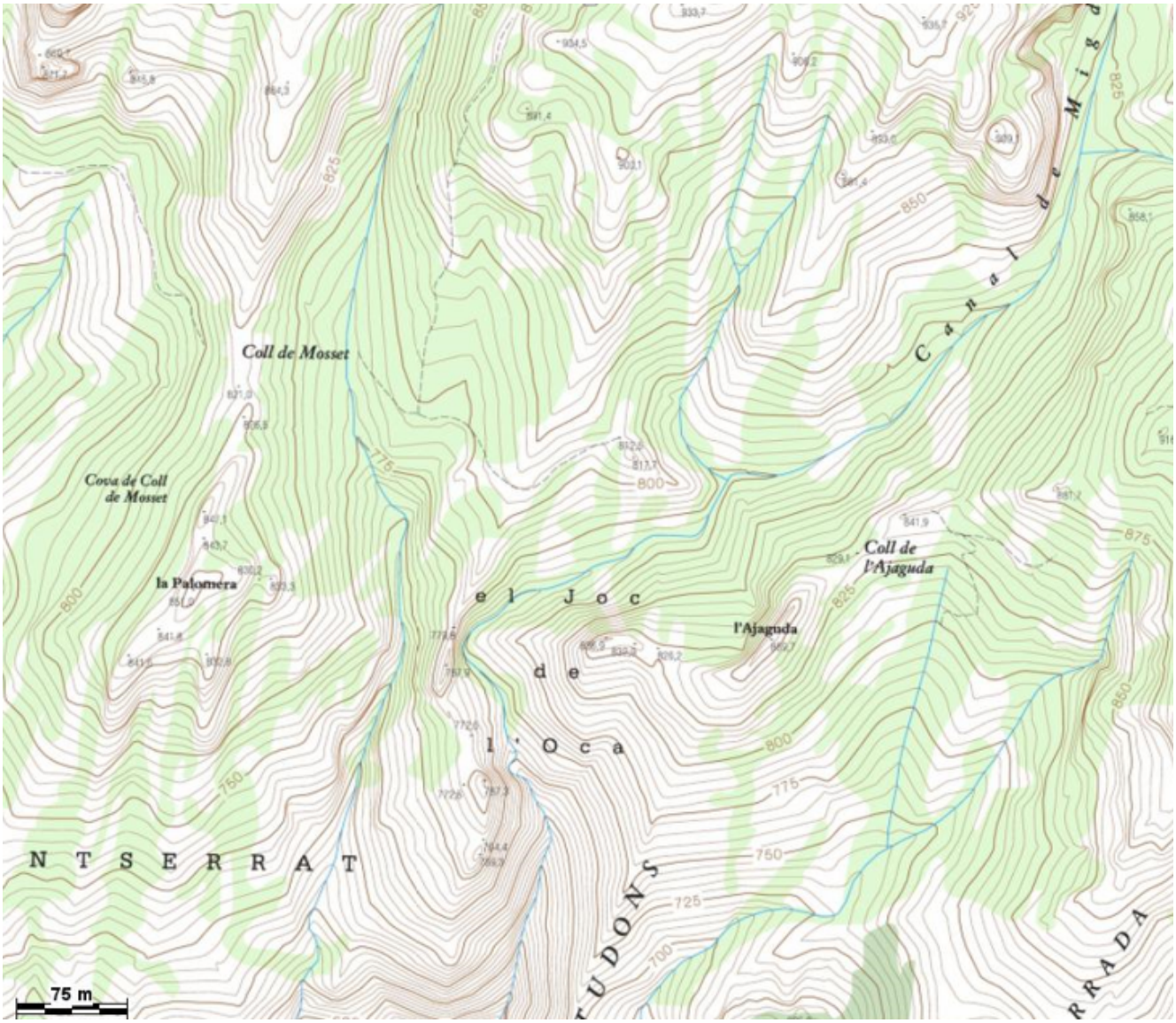

Coll de Mosset. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

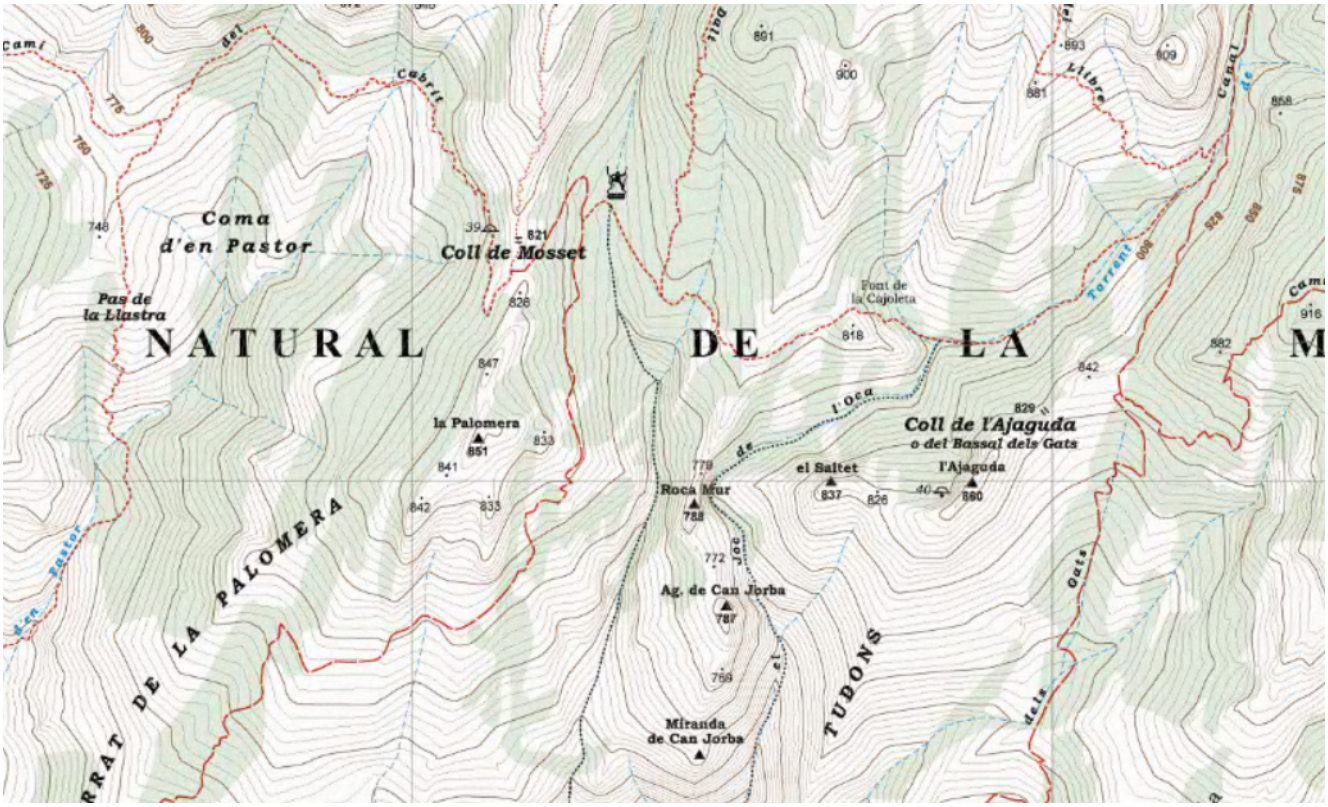

Coll Mosset Alplina

¿Davant la similitud fonètica neix el dubte, *Muset* i *Mosset* són el mateix nom?. Si és així, ¿on cal situar-lo?

Segons la historiadora local de Collbató, *Assumpta Muset*, el nom *Mosset* és incorrecte, ja que en alguns llocs apareix escrit com *Muset* i en altres *Mosset*. El terme és un cognom i és *Muset*. En el segle XVI i XVII a Collbató hi ha alguns pagesos que es diuen així i tenen terres en aquesta zona. El cognom *Muset* és originari de l'Anoia i, més concretament, de la Pobla de Claramunt i de Castellolí. El que passa és que al catalanitzar-lo s'escriu malament i es posen amb dues esses. Molts topònims tenen a veure amb antigues explotacions agrícoles (algunes medievals) i amb els pagesos que les conreaven.

Assumpta Muset aporta la següent informació. Al segle XVI hi havia un propietari, que era l'amo de la *mas Bernada*, que es correspon en part amb l'actual fica de la *Vinya Nova*, que es deia *Jaume Muset*. Aquesta propietat està a prop de *l'Ajaguda* i del serrat que porta a l'*Albarda Castellana*. En aquella època era costum identificat indrets de la muntanya amb els noms de propietaris. Els de les comes del *mas Pastor* i de la *Maçana* sí que tenen a veure amb dos pagesos del Bruc que eren propietaris de trossos de terra en aquesta indrets i que es deien així: *Pastor* (era un mas medieval) i *Maçana*, que eren els de can *Maçana, de la Guàrdia.* Hi

ha molts més casos: mas *Rafart*, torrent del *Misser*, etc. No sé si aquest topònim *Muset* a la muntanya pot venir de la propietat de la *Vinya Nova* o no. La historiadora *Assumpta Muset* afirma que tothom que es diu *Muset* es creu descendent d'algun francès i alguns, com la *Margarida Muset*, afinen més i asseguren que ho són d'*Alfred Musset*. El cognom *Muset* és víctima de tota mena de transformacions, de vegades en un intent de normalitzar-lo.

D'acord amb les observacions d'*Assumpta Muset* resulta que tindríem dos colls identificats amb el mateix nom i que la interpretació de l'origen del nom proposada per en *Josep Barberà* seria errònia.

En quant a aquest duplicitat de colls amb el mateix nom o similar penso que és més fruit de l'error que d'una altra cosa. Estan molt propers i és possible que hi hagi alguna mala interpretació. *Ramon Ribera* opina que la seva guia *Caminant a Montserrat. El Massís* pot haver contribuït a generar aquesta confusió. En aquesta obra es parla del *coll de Mosset* a la serra de la *Palomera* on hi arriba el camí del *Cabrit*. Fou *Ramon Ribera* qui posà aquest nom al coll perquè, al preparar la seva obra s'entrevistà l'any 1975 amb el *Celestino de Can Salses (Celestí Escriu i Brugués)*, que llavors tenia vuitanta anys. Aquesta persona afirmà que el coll de la Palomera es deia de *Mosset* i que a sota d'ell hi havia una cova, realment és una balma. Segons indica Ramon Ribera en *Celestino* explicà que en aquest cova el mosset es trencà el coll i per això es diu *cova del coll de Mosset*. El mateix *Ramon Ribera* em digué que *Josep Barberà* pensava que *Muset* era un general francès que hauria pujat pel camí dels francesos però aquest comandament tenia un altre nom. Aquesta versió no coincideix del tot amb el que el propi *Josep Barberà* escriu en el seu manuscrit. D'aquí ve el canvi de lloc i de grafia.

Aquestes són les raons perquè els dos colls porten uns noms que poden tenir el seu origen en una confusió. Però el temps els ha consolidat com a dos termes que descriuen dues realitats que són diferents. ¿Quina és la solució del dilema? Hi ha vàries solucions. La més eclèctica és donar als colls els noms dels accident orogràfics més rellevants. En el cas del serrat de la Palomera el nom podria ser **coll de la Palomera** mentre que el coll al peu de l'agulla Ajaguda podria ser el **coll de l'Ajaguda.** Una altra solució fora partir dels primers noms donats en la cartografia de Semir i Barberà. En aquests mapes el coll al peu de l'agulla Ajaguda seria el **coll de Muset**. Á més, en Josep Barberà, dóna aquest nom a tota una secció de la seva classificació de la muntanya. Mentre que el nom del coll del

serrat de la Palomera, ningú li dóna cap nom, per la qual cosa podria nomenar-se **coll de la Palomeran**.

Donada la confusió amb aquesta toponímia, proposo emprar el nom de *coll de la Palomera* per identificar el coll al peu del serrat de la Palomera, i el nom de *coll de Muset* pel coll al peu de l'agulla Ajaguda en el tram on passa el camí dels Francesos. L'origen de la toponímia pot provenir fàcilment del nom que tenia antigament la propietat on es troba el coll